

شیعیان معتقدند که حضرت بقیه الله علیه السلام نهمین نسل از فرزندان امام حسین علیه السلام در قید حیات بوده و جهانیان در آرزوی آن‌اند که پرده غیبت و حجاب غفلت از مقابل چشمانشان برداشته شود تا در کنار او زندگی شیرین و گوارایی را تجربه کنند.

این باور اصیل سبب شده تا در درازای تاریخ به ویژه پس از انقلاب شکوهمند اسلامی، مردم ایران، به یمن میلاد این مولود با برکت، مراسم باشکوهی در ایران اسلامی برگزار می‌شود. آحاد مردم برای نشان دادن شور درونی و ابراز علاقه قلبی خود به امام خوبی‌ها، کوچه‌ها و خیابان‌ها را آذین می‌بندند و یکدیگر را با پذیرایی شربت و شربنی در شادی خود سهیم می‌کنند.

شاید شب نیمه شعبان امسال در کوچه و خیابان‌های شهر خود قدم زده‌اید و این احساس درون شما شکل گرفته که حال و هوای نیمه شعبان امسال کمی متفاوت از سال‌های پیشین بوده است. چراغانی‌ها، شربت و شیرینی، نذر و نذورات، حال و هوا و شور و نشاط بچه‌های محل مانند سال قبل نیست. سال‌های گذشته از اوایل شعبان بچه‌های محل دور هم جمع می‌شدند و برای برپایی جشن برنامه‌ریزی می‌کردند. عده‌ای از بچه‌ها برای جمع‌آوری کمک درب‌خانه‌ها را می‌زدند و کم و زیاد کمک‌های نقدی و غیرنقدی را جمع‌آوری می‌کردند و در نهایت آذین بستن و چراغانی کردن را شروع می‌کردند.

معمولاً در هر محله تعداد زیادی ریشه لامپ آویزان می‌شد و پرچم‌های بسیاری نصب و برافراشته می‌شد. بعضی وقت‌ها تعداد این پرچم‌ها و ریشه‌ها به اندازه‌ای بود که آفتاب اجازه ملاقات با کوچه را پیدا نمی‌کرد. بچه‌های محل ایستگاه صلواتی می‌زدند، شربت، شیرینی و کیک و کلوچه توزیع می‌کردند و این شور و نشاط و پذیرایی از روز قبل نیمه شعبان تا روز بعد آن بین مردم و اهالی محل ادامه داشت. همه، به ویژه جوانان هیجان ویژه‌ای داشتند و با شوق و اشتیاق برای تولد امام عصر (عج) جشن می‌گرفتند. بعضی

یکی از علت‌های کم‌رنگ شدن جشن نیمه شعبان را باید در مسائل اقتصادی جستجو کرد. عدم رونق کسب و کار، کم‌شدن درآمد مردم و ضعف وضعیت معیشت آنان یکی از علت‌های کم توجهی به برپایی این جشن مذهبی است.

تأمین نیازهای اولیه، عامل مهمی برای کاهش برون‌دادهای مذهبی و آیینی می‌شود؛ چراکه دغدغه مردم در مسائل اقتصادی خلاصه شده و مسائلی مانند جشن نیمه شعبان به حاشیه رانده می‌شود.

وجود شبهات و عدم اقناع ذهنی

امروزه شبهات بسیاری توسط رسانه‌های مختلف به ویژه شبکه‌های اجتماعی و ماهواره‌ای در حال گسترش است. دامنه این شبهات به حدی گسترده شده که تمام مسائل مذهبی و اعتقادی را فرا گرفته است. مسئله مهدویت یکی از مسائل اعتقادی است که آماج این شبهات قرار گرفته و بوسیله شبکه‌های اجتماعی در اختیار عموم مردم به‌ویژه جوانان قرار گرفته است. وجود شبهاتی مانند انکار اصل وجود منجی یا خرافی‌بودن این اعتقاد از یک‌سو و عدم اقناع ذهنی جوانان از سوی دیگر تأثیر خود را در کم‌رنگ‌شدن برگزاری این مراسم و کم‌توجهی به مسائل مهدویت برجا می‌گذارد. اگر ذهن عموم مردم به ویژه جوانان در مواجهه با این شبهات به اقناع نرسد، باورهای آنان متزلزل شده و بنیان‌های اعتقادی سست می‌شود، در نتیجه آثار آن در برپایی این جشن آشکار می‌گردد.

اوضاع بد جهان اسلام

امروزه جهان اسلام در اختلافات شدید قومی و مذهبی قرار دارد و

محلّه‌ها هم با گل و گچ و سیمان مجسمه‌های عجیب و غریبی از حیوانات می‌ساختند. غیر از محلّه‌ها، بلوارها و خیابان‌های اصلی هم توسط مسئولین شهری تزیین می‌شد و خلاصه هم شهر و هم مردم آن، حال و هوای دیگری داشتند.

اما امسال خیلی‌ها شوکه شدند. بین جوان‌های محل شور و نشاط کم‌تری بود، پیرمردهایی که منتظر بودند بچه‌های محل برای دریافت کمک درب منزلشان مراجعه کنند، چشمشان به در ماند و کم‌تر کسی درب خانه آنان را برای دریافت کمک زد. دیگر امسال نیمه شعبان خبری از چراغانی‌های مفصل و آذین‌بندی زیاد نبود و توزیع شربت و شیرینی هم کم شده بود. اصلاً امسال حال و هوای نیمه شعبان هر سال را نداشت.

شاید برای شما هم این سؤال مطرح شده باشد که چرا امسال جشن نیمه شعبان مثل سال‌های قبل نبود؟ چرا جوان‌ها و بزرگ‌ترهای محل کمتر به نیمه شعبان بها دادند؟ چرا مسئولین کم‌تر خیابان‌های اصلی رو آذین بستند و چرا نمود عرض ارادت به امام خوبی‌ها کم‌تر از سال‌های قبل بود؟ به نظر می‌رسد این تغییر محسوس در برگزاری مراسم نیمه شعبان معلول عواملی است که به برخی از مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌شود:

مشکلات اقتصادی

یکی از علت‌های کم‌رنگ شدن جشن نیمه شعبان را باید در مسائل اقتصادی جستجو کرد. عدم رونق کسب و کار، کم‌شدن درآمد مردم و ضعف وضعیت معیشت آنان یکی از علت‌های کم توجهی به برپایی این جشن مذهبی است.

از سوی دیگر با اجراشدن طرح هدفمندی یارانه‌ها و آزادشدن نرخ حامل‌های انرژی، قیمت این حامل‌ها از جمله برق گران شد. از این رو گرانی برق و کاستی رونق اقتصادی انگیزه چراغانی‌ها را از بین برد. اصولاً درگیرشدن مردم با مسائل اقتصادی و در اولویت قرارگرفتن

افزایش است. شیوع این دو آسیب در میان اقشار مختلف جامعه به ویژه جوانان سبب می‌شود تا انگیزه‌های مذهبی رو به خاموشی گذارده، و مظاهر اعتقادات دینی و مذهبی نیز فرو کاسته شود. به تعبیر دیگر کم‌رنگ‌شدن این مراسم، شاهدی بر افزایش آسیب‌های اجتماعی در جامعه است؛ چراکه رفتارشدن بخش وسیعی از جامعه به آسیب‌هایی نظیر اعتیاد و طلاق سبب می‌شود تا انگیزه‌های مذهبی کم‌فروغ شود و دغدغه‌های دینی و مذهبی تغییر یافته جای خود را به مسائل ناصواب دهد.

برخوردهای اشتباه

در سال‌های گذشته در برخی از نقاط شهرها در برپایی جشن نیمه شعبان اشتباهاتی نیز رخ داده است؛ از جمله خرافه‌هایی مانند ساخت مجسمه حیوانات یا ایجاد راه‌بندان برای پخش شیرینی و شربت. هر چند اصل این کارها شایسته نیست ولی نحوه برخورد با این مسائل نیز تأثیر زیادی در رویکرد جوانان برجای می‌گذارد.

با توجه به این که این مورد در حیطه امور فرهنگی قرار می‌گیرد، برخورد قهری و سرکوب احساسات جوانان، سبب زدگی و سرخوردگی آنان می‌شود. در نتیجه اصل برپایی جشن‌های مذهبی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این رو لازم است در برخوردها، تمام جوانب مدنظر قرار گیرد.

تغییر سبک شادی‌های مذهبی

به‌نظر می‌رسد با گذشت زمان سبک شادی‌های مذهبی نیز دست‌خوش تغییراتی شده است. برای نمونه سالیانی افراد مسن و میانسال عهده‌دار برپایی مراسم مذهبی بودند ولی در دوران انقلاب اسلامی، حضور جوانان و نوجوان در این عرصه پررنگ‌تر شده است. زمانی آذین بستن جشن‌ها با نصب قالی و آویزان کردن

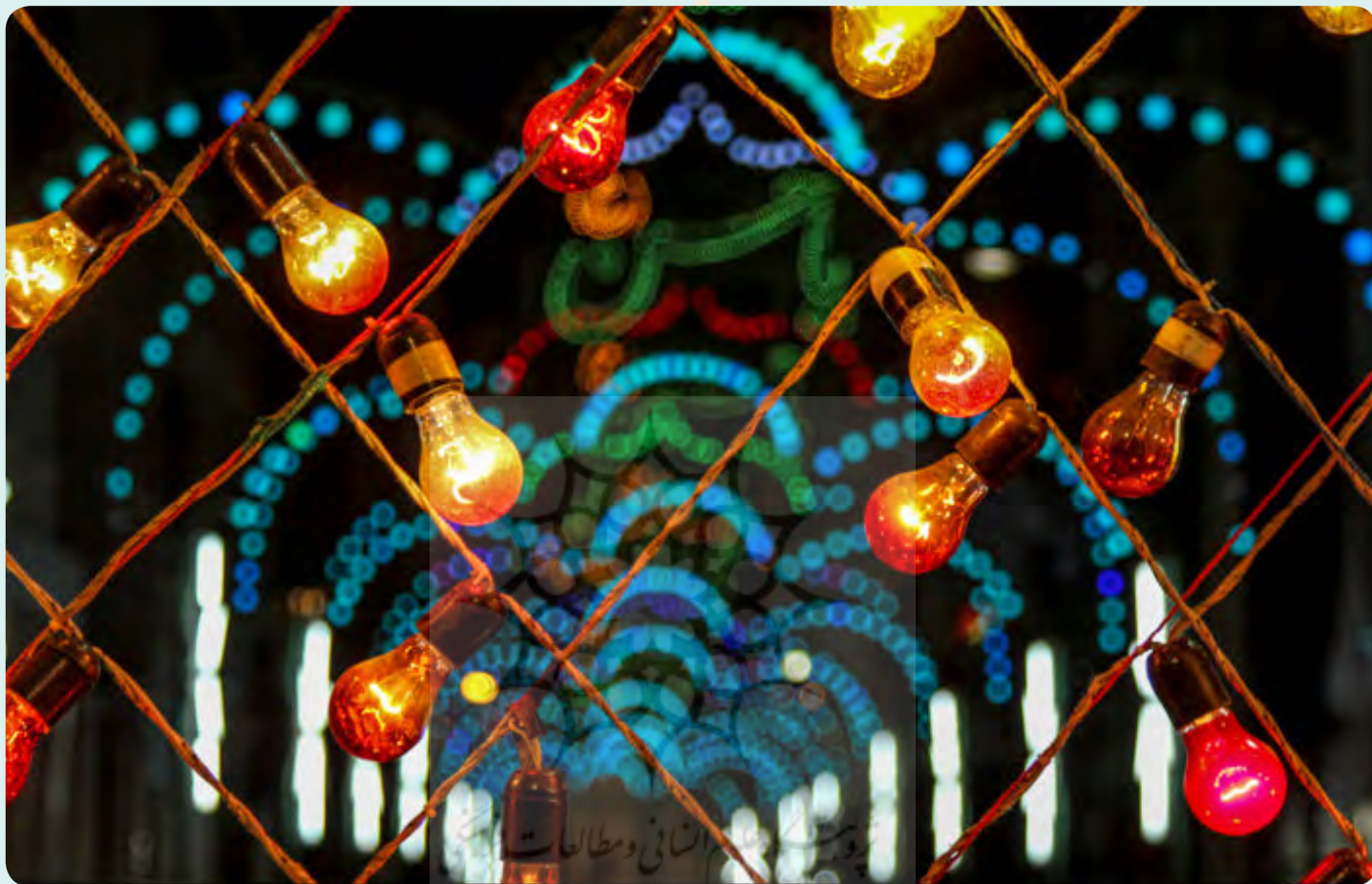
مسئله مهدویت یکی از مسائل اعتقادی است که آماج این شبها قرار گرفته و بوسیله شبکه‌های اجتماعی در اختیار عموم مردم به ویژه جوانان قرار گرفته است. وجود شبهاتی مانند انکار اصل وجود منجی یا خرافی‌بودن این اعتقاد از یکسو و عدم اقناع ذهنی جوانان از سوی دیگر تأثیر خود را در کم‌رنگ‌شدن برگزاری این مراسم و کم‌توجهی به مسائل مهدویت برجا می‌گذارد.

بیگانگان نیز از این فرصت برای ضربه‌زدن به اسلام بهره می‌برند. وجود این اختلافات سبب شده جنگ و خشونت در سرزمین‌های اسلامی شعله‌ور شده و دامن بسیاری از مسلمانان را فراگیرد. وجود این جنگ‌ها و درگیری‌ها در سرزمین‌های اسلامی بسیاری از ناظران بیرونی که اسلام را براساس عملکرد مسلمانان ارزیابی می‌کنند و حتی مسلمانان غیرمتعصب مذهبی را به سمت این باور سوق داده است که ریشه این اختلافات را باید در دل اسلام جستجو کرد و اسلام را متهم اصلی این مشکلات می‌دانند.

در حقیقت عملکرد ناصواب مسلمانان در این ماجرا سبب شده تا چهره اسلام خدشه‌دار شود و انگیزه‌های دینی کم‌رنگ‌تر شده و آثار خود را در برپایی مراسم مانند نیمه شعبان آشکار سازد.

افزایش آسیب‌های اجتماعی

امروزه کشور اسلامی ما با آسیب‌های زیادی دست و پنجه نرم می‌کند. در صدر این آسیب‌ها اعتیاد و طلاق وجود دارد. براساس آمار رسمی، هر روزه تعداد زیادی از جوانان به جمع معتادان به مواد مخدر و روان‌گردان افزوده می‌شوند. آمار طلاق نیز در سطح جامعه در حال

فرهنگی در جهت‌دادن به این تغییر نقش خود را به خوبی ایفا کنند. حاصل آن که مشکلات اقتصادی و مسائل فرهنگی دست در دست هم داده تا آیین‌های مذهبی را کم‌فروغ کند و برخوردهای ناصواب نیز سرعت این امر را زیاد کرده است. جشن نیمه شعبان امسال می‌تواند زنگ خطری برای ایجاد یک تحول در باور و منش مردم باشد؛ از این رو لازم است مسئولان فرهنگی کشور این هشدار را جدی گرفته و برای رفع آن چاره کنند.

پارچه‌های رنگی بود، اما مدتی است که این سبک، جای خود را به ریشه‌های لامپ و نصب شلشله و بادکنک داده است. دوره‌ای برگزاری جشن منحصر در مساجد و حسینیه‌ها بود، ولی در زمانی دیگر خیابان‌ها و بوستان‌ها محل برگزاری مراسم جشن‌های مذهبی شد. تغییرات ایجاد شده در سبک شادی‌های مذهبی در طول زمان حکایت از آن دارد که شاید جشن نیمه شعبان امسال شروعی برای تغییر سبک شادی مذهبی است. از این رو لازم است تا نخبگان